

**UCHWAŁA NR XXII/179/16
RADY GMINY PSZCZÓŁKI**

z dnia 24 listopada 2016 r.

w sprawie Programu na rzecz Seniorów Gminy Pszczółki

Na podstawie art. 17 ust. 2 pkt 4 i art. 110 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz.930), w związku z art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 446 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Program na rzecz Seniorów Gminy Pszczółki, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na gminnych tablicach ogłoszeń.

Przewodnicząca Rady Gminy

Halina Ostrowska

Program na rzecz Seniorów Gminy Pszczółki

Wstęp

W Polsce, podobnie jak w innych państwach i częściach świata, rośnie liczba osób starszych w populacji ogółem. Starość jest naturalnym etapem życia i nie może być traktowana jako dysfunkcja. Osoby starsze są pełnoprawnymi i pełnowartościowymi członkami społeczeństwa, to ogromny potencjał, który powinien być wykorzystany przez społeczności lokalne.

Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Pszczółki, osób powyżej 60 roku życia. Działania Programu mają na celu integrację społeczną osób starszych oraz integrację międzypokoleniową i aktywizację rozumianą jako włączenie seniorów do życia lokalnego.

I. Sytuacja demograficzna Seniorów

1. Osoby starsze w Europie, Polsce i Województwie Pomorskim

W Europie sytuacja demograficzna wskazuje na istnienie utrzymującej się tendencji starzenia się społeczeństwa. Liczba ludności do 2050 roku będzie się zmniejszać, natomiast liczba ludności powyżej 65 lat wzrośnie w stosunku do 2050 roku o 60 procent. W roku 2050 życie ludzkie będzie trwać średnio 75 lat. Proces starzenia się społeczeństwa wpływa na politykę ludnościową, która wywołuje określone problemy organizacyjne i koszty ekonomiczne państwa. Związane jest to z potrzebą właściwego systemu opieki nad osobami starszymi.

W Polsce również obserwowany jest proces zmian struktury demograficznej, którego cechą jest rosnący udział osób starszych. Średni wiek mieszkańców Polski obecnie wynosi około 37 lat w roku 2030 osiągnie około 45 lat, z tendencją do dalszego wzrostu. Zgodnie z przewidywaniami okres po roku 2030 będzie charakteryzował się gwałtownym starzeniem się ludności.

Z danych zawartych w Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 - 2020 wynika, iż „Stopa starości w Województwie Pomorskim wynosiła w 2011 r. 18,9% (odsetek osób w wieku 60+). Populacja województwa pomorskiego na tle kraju jest znacząco młodsza i proces starzenia się społeczeństwa przebiega nieco wolniej, co należy uznać za pozytywne zjawisko. W województwie pomorskim stan zdrowia populacji osób w wieku powyżej 50 lat jest zbliżony do średniej dla Polski.” Z dokumentu tego wynika także, iż „Aktywność osób starszych w województwie pomorskim wydaje się stosunkowo wysoka na tle kraju, o czym może świadczyć trzecia pozycja województwa w zestawieniu liczby słuchaczy Uniwersytetów Trzeciego Wieku przypadających na 100 tys. mieszkańców województwa.” Jako główne potrzeby wskazano zapotrzebowanie na rozwój i wzrost jakości usług publicznych zwłaszcza usług opiekuńczych i zdrowotnych. Natomiast na główne ograniczenia udziału w życiu społecznym seniorów wskazano: stan zdrowia, brak zainteresowań powiązany z niskim poziomem wykształcenia, bariery przestrzenne, brak środków finansowych oraz postawy wycofywania się z kontaktów społecznych. Zaznaczono, iż szczególnego zainteresowania animatorów wymagają mężczyźni i mieszkańcy obszarów wiejskich.

2. Osoby starsze w Gminie Pszczółki

Gmina Pszczółki jest gminą wiejską leżącą w województwie pomorskim, w południowej części powiatu gdańskiego. W skład gminy wchodzi 9 sołectw : Kleszczewko, Kolnik, Ostrowite, Pszczółki, Rębielcz, Różyny, Skowarcz, Ulkowy, Żeliszawki.

Z danych GUS:

Gmina Pszczółki ma 9083 mieszkańców, z czego **50,5%** stanowią kobiety, a **49,5%** mężczyźni. W latach 2002-2015 liczba mieszkańców **wzrosła** o **21,1%**. Średni wiek mieszkańców wynosi **36,2 lat** i jest **mniejszy od** średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego oraz **znacznie mniejszy od** średniego wieku mieszkańców całej Polski. Gmina Pszczółki ma **dodatni** przyrost naturalny wynoszący **47**. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu **5,3** na 1000 mieszkańców gminy Pszczółki. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi **1,94** i jest **znacznie większy od** średniej dla województwa oraz **znacznie większy od** współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

W wieku produkcyjnym jest **65,8%** mieszkańców gminy Pszczółki jest, **21,4%** w wieku przedprodukcyjnym, a **12,8%** mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (Źródło GUS 2011 r.).

1) Liczba mieszkańców Gminy Pszczółki (na podstawie danych z Ewidencji Urzędu Gminy w Pszczółkach).

	2002	2006	2010	2014
Kobiety	3702	3938	4198	4505
Mężczyźni	3661	3816	4089	4322
Razem	7363	7754	8287	8827

2) Liczba mieszkańców Gminy Pszczółki w wieku 60+

	2002	2006	2010	2014
Kobiety	371	388	398	449
Mężczyźni	197	228	245	297
Razem	568	616	643	746

3) Mieszkańcy Gminy Pszczółki w wieku 60+ z podziałem na przedział wiekowy i płeć

Kobiety	2002	2006	2010	2014
60-70 lat	119	106	99	141
71-80 lat	191	182	184	190
81-90 lat	59	99	109	109
91+	2	1	6	9
Razem	371	388	398	449

Mężczyźni	2002	2006	2010	2014
60-70 lat	73	91	84	130
71-80 lat	107	114	126	125
81-90 lat	16	23	35	41
+91	1	-	-	1
Razem	197	228	245	297

4) Osoby starsze wymagające stałej opieki

Zmiany w funkcjonowaniu społeczeństwa, a głównie odejście od gospodarstw domowych wielopokoleniowych są główną przyczyną samotności osób starszych. Ze względu na swój wiek, choroby i dolegliwości osoby starsze wymagają pomocy od osób bardziej sprawnych. Niekiedy wymagana jest opieka niemal stała. Obserwujemy wzrost liczby osób starszych zainteresowanych skorzystaniem ze świadczeń z pomocy społecznej.

Poniższa tabela przedstawia liczby osób korzystających z pomocy usługowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pszczółkach.

Rok	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych w wieku poprodukcyjnym	12	13	11	14	16

II. Spójność Programu z dokumentami zewnętrznymi i wewnętrznymi.

1. Program jest zgodny z założeniami i celami ujętymi w:

- 1) Rządowym Programie na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych na lata 2014 - 2020. Program jest przedsięwzięciem kompleksowym, uwzględniającym obszary i kierunki wsparcia umożliwiające osiągnięcie celu głównego, jakim jest poprawa jakości i poziomu życia osób starszych dla godnego starzenia się poprzez aktywność społeczną.
- 2) Strategią Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Regionalna polityka społeczna skupiła się na budowie pozytywnego wizerunku osób starszych w społeczeństwie, poprawie ich statusu społecznego oraz dostępność do dóbr kultury i życia społecznego.
- 3) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Pszczółki na lata 2007-2020, gdzie jednym z celów jest stworzenie warunków do starzenia się z godnością poprzez zapewnienie odpowiedniej opieki i zajęć dla osób starszych.

2. Adresaci Programu

Mieszkańcy Gminy Pszczółki powyżej 60 roku życia.

3. Misja i Wizja Programu

1. Misja Programu:

Wzmacnianie aktywności Seniorów, poprawa jakości ich życia, kształtowanie w świadomości społecznej pozytywnego obrazu osób starszych oraz rozwijanie integracji międzypokoleniowej.

2. Wizja Programu:

Gmina Pszczółki jest miejscem, gdzie człowiek starszy aktywnie uczestniczy w życiu społecznym, realizuje swoje zainteresowania i pasje, żyje w godnych warunkach jest darzony powszechnym szacunkiem, czuje się bezpieczny i potrzebny.

4. Priorytety programu i cele główne

priorytet I: Aktywność społeczna, kulturalna, edukacyjna, turystyczno – rekreacyjna seniorów, w szczególności poprzez:

1. Integrację środowiska seniorów (organizacja imprez kulturalnych, sportowych, przedsięwzięć turystyczno – rekreacyjnych),
2. Zajęcia edukacyjne z zakresu różnych dziedzin (m.in. profilaktyka zdrowotna, rekreacja, nowe technologie i inne),
3. Aktywność seniorów w społeczności lokalnej (organizowanie przedsięwzięć o charakterze międzypokoleniowym, i budowanie pozytywnego wizerunku seniora, wolontariat seniorów i dla seniorów).

priorytet II: Dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych, w szczególności poprzez:

1. Rozwój systemu wsparcia dla osób starszych niemogących samodzielnie funkcjonować w środowisku,
2. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych.

priorytet III: Zabezpieczenie socjalne i poprawa sytuacji życiowej osób starszych, w szczególności poprzez:

1. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej,
2. Świadczenie usług opiekuńczych i pielęgniarских,
3. Przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy.

5. Podstawowe zadania do realizacji w ramach Programu

Lp.	Zadania do realizacji	Realizatorzy	Termin realizacji
priorytet I: Aktywność społeczna, kulturalna, edukacyjna, turystyczno – rekreacyjna seniorów			
1. Integracja środowiska seniorów			
I.1.1.	Pikniki, biesiady, zawody i spotkania integrujące seniorów	UG, OPS, NGO, Biblioteka, placówki oświatowe	Co najmniej raz w roku

I.1.22.	Rozwój zainteresowań i pasji m.in. plastycznych, rzeźby, artystycznych, muzycznych, tanecznych, fotograficznych i innych	UG, OPS, NGO, Biblioteka, placówki oświatowe,	Na bieżąco
I.1.3.	Propagowanie talentów osób starszych wśród społeczności lokalnej	UG, OPS, NGO, Biblioteka, placówki oświatowe	Na bieżąco
I.1.4.	Działalność zespołów muzycznych i chórów skupiających seniorów	UG, OPS, NGO, Biblioteka,	Na bieżąco
I.1.5.	Organizacja i udział w wernisażach, koncertach i wykładach, spotkaniach autorskich	UG, OPS, NGO, Biblioteka, placówki oświatowe	Na bieżąco
I.1.6.	Organizowanie wyjazdów, wycieczek rowerowych, pieszych wędrówek itp.	UG, OPS, NGO,	Na bieżąco
I.1.7.	Organizowanie zajęć rehabilitacyjnych i usprawniających ruchowo	UG, OPS, NGO, Ośrodek Zdrowia	Cyklicznie
2. Zajęcia edukacyjne z zakresu różnych dziedzin			
I.2.1.	Organizowanie prelekcji nt. bezpieczeństwa osób starszych z cyklu „Bezpieczny Senior”	UG, OPS, NGO, Biblioteka, placówki oświatowe, Policja, Straż Pożarna, itp.	Co najmniej raz w roku
I.2.2.	Organizacja wykładów tematycznych	UG, OPS, NGO, Biblioteka	Cyklicznie
I.2.3.	Spotkania dla seniorów ze specjalistami z zakresu ochrony zdrowia, dietetyki, rehabilitacji itp.	UG, OPS, NGO, Biblioteka, Ośrodek Zdrowia	Cyklicznie
I.2.4.	Kursy z zakresu obsługi komputera i Internetu, językowe itp.	UG, OPS, NGO, Biblioteka, placówki oświatowe	Cyklicznie
I.2.5.	Realizacja projektów zewnętrznych mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu	UG, OPS, NGO, Biblioteka, placówki oświatowe	Cyklicznie
3. Aktywność seniorów w społeczności lokalnej			
I.3.1.	Organizacja imprez o charakterze międzypokoleniowym	UG, OPS, NGO, Biblioteka, placówki oświatowe	Cyklicznie

I.3.2.	Włączanie seniorów w lekcje wychowawcze i obywatelskie w szkołach (wykorzystanie potencjału, wiedzy i doświadczenia seniorów)	UG, OPS, NGO, Biblioteka, placówki oświatowe	Na bieżąco
I.3.3.	Przeciwdziałanie dyskryminacji osób starszych, realizacja projektów mających na celu przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu osób starszych	UG, OPS, NGO, Biblioteka, placówki oświatowe	Na bieżąco
priorytet II: dostosowanie przestrzeni publicznej do potrzeb osób starszych			
1. Rozwój systemu wsparcia dla osób starszych niemogących samodzielnie funkcjonować w środowisku			
II.1.1.	Organizacja telefonicznego systemu opieki	UG, OPS, NGO	W trakcie trwania projektu finansowanego ze źródeł zewnętrznych
2. Dostosowanie obiektów użyteczności publicznej do potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych			
II.2.1.	Dostosowanie budynków użyteczności publicznej oraz infrastruktury drogowej poprzez zniesienie barier architektonicznych	UG	Na bieżąco
II.2.2.	Doposażenie parków, skwerów, ścieżek i placów w ławki	UG	Na bieżąco
priorytet III: Zabezpieczenie socjalne i poprawa sytuacji życiowej osób starszych			
1. Udzielanie świadczeń z pomocy społecznej			
2. Ocena warunków mieszkaniowych			
3. Świadczenie usług opiekuńczych i pielęgniarstwa			
4. Przeciwdziałanie problemom uzależnień i przemocy			
III.	Realizacja świadczeń socjalnych wynikająca z rozpoznanych potrzeb, bieżących zgłoszeń, interwencji w formie pracy socjalnej, pomocy finansowej i pozafinansowej, wsparcie specjalistów: psychologa, terapeuty uzależnień	OPS	Na bieżąco

6. Realizacja i finansowanie Programu

- Zadania wynikające z niniejszego Programu będą realizowane w głównej mierze przez jednostki organizacyjne Gminy Pszczółki oraz poprzez organizacje realizujące zadania z zakresu działalności pożytku publicznego i podmioty komercyjne.
- Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczółkach
- Zakres realizacji zadań określonych w Programie finansowany będzie z budżetu gminy oraz ze środków zewnętrznych pozyskanych przez jednostki i organizacje realizujące konkretne zadania, programy i projekty celowe służące realizacji tego programu.

7. Monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość

- Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w realizację, poprzez koordynatora programu: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pszczółkach.
- Do końca II kwartału roku następnego przedkładane będzie Radzie Gminy w Pszczółkach sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji niniejszego Programu w roku poprzednim.

UZASADNIENIE

Zgodnie z przepisami, rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby społeczne, może realizować zadania własne, opracowując i kierując do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

W Polsce, podobnie jak w innych państwach, wzrasta liczba osób starszych w populacji ogółem. Starość jest naturalnym etapem życia i nie może być traktowana jako dysfunkcja. Osoby starsze są pełnoprawnymi i pełnowartościowymi członkami społeczeństwa, to ogromny potencjał, który powinien być wykorzystany przez społeczności lokalne. Z danych zawartych w Strategii Polityki Społecznej Województwa Pomorskiego na lata 2014 - 2020 wynika, iż „Stopa starości w Województwie Pomorskim wynosiła w 2011 r. 18,9% (odsetek osób w wieku 60+). Populacja Województwa Pomorskiego na tle kraju jest znacząco młodsza i proces starzenia się społeczeństwa przebiega nieco wolniej, co należy uznać za pozytywne zjawisko.

W Gminie Pszczółki także obserwujemy wzrost odsetek osób starszych, wobec czego należy do nich ukierunkować działania, by jak najdłużej były aktywnymi i samodzielnymi członkami społeczności lokalnej.

Zaproponowany Program skierowany jest do mieszkańców Gminy Pszczółki, osób powyżej 60 roku życia. Działania Programu mają na celu integrację społeczną oraz integrację międzypokoleniową i aktywizację rozumianą jako włączenie seniorów do życia lokalnego.

W związku z powyższym, przyjęcie niniejszego Programu jest zasadne.